

شناسنامه حضرت رقیه (علیها السلام)

حضرت رقیه فرزند امام حسین علیه السلام است. بر اساس نوشته های بعضی کتاب های تاریخی، نام مادر حضرت رقیه (علیها السلام)، امّ اسحاق است که پیش تر همسر امام حسن مجتبی (علیه السلام) بوده و پس از شهادت ایشان، به وصیت امام حسن (علیه السلام) به عقد امام حسین (علیه السلام) در آمده است. در مورد تاریخ تولد حضرت رقیه چیزی معلوم نیست. در تعداد دختران امام حسین و نامهای آنها اختلاف وجود دارد. آنچه از منابع بدست می آید امام حسین (علیه السلام) دارای چهار دختر بنامهای فاطمه کبری، فاطمه صغری، سکینه و رقیه بوده است. اصل وجود دختری چهار ساله برای امام حسین علیه السلام در منابع شیعی آمده است. در کتاب کامل بهائی نوشته علاء الدین طبری (قرن ششم هجری) قصه دختری چهار ساله که در ماجرای اسارت در خرابه شام در کنار سر بریده پدر به شهادت رسیده، آمده است. اما در مورد نام او، آیا رقیه بوده یا فاطمه صغری و... اختلاف است.

بن حضرت رقیه (س) و تاریخ شهادت ایشان

تاریخ شهادت: ۵ صفر سال ۶۱ هجری قمری
مشهور این است که ایشان سه یا چهار بهار بیشتر به خود ندیده و در روزهای آغازین صفر سال ۶۱ ه ق، پرپر شده است.

تأیید وجود حضرت رقیه (س) توسط امام صادق (ع)

در بین بعضی از مورخان شیعه وجود حضرت رقیه مورد شک قرار گرفته است. برای مثال، شیخ عباس قمی در کتاب نفس المهموم که پیرامون وقایع کربلا است و نیز در منتهی الآمال که بخش مهمی از آن به وقایع کربلا اختصاص دارد، می گوید: «من در هیچ سند معتبری راجع به حضرت رقیه چیزی ندیدم، ولی چون شیخ صدوق آن را نقل کرده است از قول وی آن را نقل می کنم.»

لازم به ذکر است که نام حضرت رقیه به این اسم، در هیچ یک از کتب مقتل قدیمی و معتبر تاریخی که از زمان شهادت امام حسین (علیه السلام) تا قرن ششم هجری نوشته شده است اعم از ارشاد، اعلام الوری، کشف الغمّه و دلائل الامامه ذکر نشده است و برای نخستین بار شیخ عباس قمی با استناد به گفته های شیخ صدوق، نحوه شهادت حضرت رقیه را در کتاب منتهی الامال شرح می دهد.

سکوت مقتل نویسان تا قرن ششم و مدتی بعد از آن درباره حضرت رقیه (سلام الله علیها) و یادداشت بر جای مانده از شهید مطهری درباره وجود یا عدم حضرت رقیه (سلام الله علیها) در کربلا باعث شده است که زمزمه های تشکیک پیرامون وجود حضرت رقیه در جریان کربلا در زمان معاصر هم به گوش برسد.

عبد الوهاب بناحمد شافعی مصری معروف به شعرانی در باب دهم کتاب المنن نقل کرده است که «نزدیک مسجد جامع دمشق، مرقدی وجود دارد که به مرقد حضرت رقیه(سلام الله علیها) دختر امام حسین (علیه السلام) معروف است و بر روی سنگ واقع در درگاه این مرقد این چنین نوشته است:

هَذَا الْبَيْتُ بَقَعَهُ شُرُفَتُ بَالِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَبِنْتُ الْحُسَيْنِ الشَّهِيدِ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَقِيَّةَ سَلَامٍ اللَّهُ عَلَيْهَا: این خانه مکانی است که به ورود حضرت رقیه(سلام الله علیها) دختر امام حسین(علیه السلام) از آل پیامبر(صلی الله علیه و آله) شرافت یافته است.»

سیف بن عمیره، محدث و فقیه شیعی از صحابه امام صادق(علیه السلام) و امام کاظم (علیه السلام) و از رجال سند نقل حدیث قدسی زیارت عاشورا از امام باقر(علیه السلام) نیز بوده است او مرثیه‌ای در رثای حضرت سیدالشهداء (علیه السلام) سروده و آن را برای امامان زمان خویش خوانده است که در دو بیت آن دو بار نام حضرت رقیه(سلام الله علیها) را آورده و امامان معصوم با شنیدن این نام در شعر، در رد و انکار آن چیزی بیان نکردند و این سکوت امام نشان از تقریر است؛ تقریر یعنی عملی انجام گیرد و امام با سکوت خود مهر تأیید بر آن بزند طریحی در کتاب منتخب سن حضرت رقیه (سلام الله علیها) را سه سال بیان نموده است. پس از او، فاضل دربندی که آثاری هم چون اسرارالشهادة و خزائن دارد، مطالبی را از منتخب طریحی نقل کرده است.

منابع:

[/https://www.borna.news](https://www.borna.news)

[/https://www.balagh.ir](https://www.balagh.ir)

اسناد وجود حضرت رقیه (س)

نام رقیه در کتاب شریف لهوف سید بن طاووس و نیز سایر کتب تاریخی تصریح شده است.

مرحوم شیخ علی فلسفی در کتاب «حضرت رقیه (سلام الله علیها)» می‌گوید در بیش از بیست کتاب، نام ایشان را رقیه دیده است.

در کتاب معالی السبطین حائری آمده است: «کانت للحسین (علیه السلام) بنت صغیره تسمى رقیه و كان لها ثلاث سنين»

تعبیر «تسمى رقیه» نشان دهنده این مطلب است که «رقیه» نام اصلی ایشان نبوده بلکه به این اسم معروف بوده است.

در جلد ۴۵ کتاب بحارالانوار آورده شده است که حضرت زینب (سلام الله علیها) در کوفه، مقابل سر امام حسین (علیه السلام) که بر روی نیزه قرار داشته این اشعار را خواند: «برادر جان! چقدر برای این دختر کوچک فاطمه سخت است که پدرش را صدا بزند، ولی او جوابش را ندهد.»

این روایات نشان می‌دهد که امام حسین (علیه السلام) چنین دختری داشته است و عدم ذکر نام رقیه (سلام الله علیها) در برخی از کتب تاریخی به این دلیل است که حضرت رقیه (سلام الله علیها) نام دیگری نیز داشته‌اند که کتب تاریخی وجود او را با آن نام به ثبت رسانده‌اند.

حضرت زینب در این شعر از رقیه به فاطمه صغیره یاد می‌کند حضرت زینب در این شعر از رقیه به فاطمه صغیره یاد است.

دلایل کمبود منابع تاریخی تا قرن ششم در باره

وجود حضرت رقیه (س)

در آن برهه زمانی به دلیل اینکه از یک سو امکان نگارش بسیار کم و محدود بوده است، تعداد فرزندان امامان زیاد بوده، سانسور و اختناق حکومت بنی امیه که سیره نویسان را تحت کنترل خود قرار داده بودند و از همه مهم تر عدم اهتمام مورخان آن عصر در راستای ضبط و ثبت همه ی جزئیات تاریخ زندگانی امامان موجب شده که بسیاری از ماجراهای زندگانی آنان پشت پرده پنهان بماند؛ بنا بر این ذکر نکردن نام برخی افراد یا عدم تشریح برخی وقایع دلیل بر نبود آن افراد یا رخ ندادن آن وقایع نیست.

خیلی از نویسندگان قدیمی که گزارشی از شرح شهادت حضرت رقیه در کتاب هایشان نیامده است، بارها و بارها در حاشیه شرح اتفاقات کربلا نامی از رقیه(س) آورده اند؛ برای مثال در صفحه ۱۱۴ از کتاب لهوف می‌خوانیم که امام حسین(علیه السلام) خویشان را به صبر دعوت کرده و فرموده اند: «یا أختاه، یا أم کلثوم و أنتِ یا زینب و أنتِ یا رقیه و أنتِ یا فاطمه و أنتِ یا رباب! أنظرن إذا أنا قُتِلتُ فلا تشقن علی جیباً ولا تخمشن علی وجهاً ولا تقلن علی هجرأ: خواهرم، ام کلثوم و تو ای زینب! تو ای رقیه و فاطمه و رباب! سختم را در نظر دارید [و به یاد داشته باشید] هنگامی که من کشته شدم، برای من گریبان چاک نزنید و صورت نخرشید و سخنی ناروا مگویید.» همچنین به دلیل تاخت و تازهای دوران مغول ها و ...بسیاری از منابع جریان کتابخانه سوزی های بزرگ محو و نابود شده اند. در متن نام حضرت رقیه(سلام الله علیها) بعنوان یکی از مخدرات اهل بیت (علیه السلام) آمده است. احتمال قوی این است که ایشان همان رقیه بنت الحسین(علیه السلام) است.